

II олимпијада

1. За множеството $A = \{a_1, a_2, a_3, a_4\}$ кое е составено од четири различни природни броеви со s_A да го означиме збирот $a_1 + a_2 + a_3 + a_4$. Нека n_A е бројот на паровите $(i, j), 1 \leq i < j \leq 4$ за кои $a_i + a_j$ е делител на s_A . Определи ги сите такви множества A за кои n_A ја достигнува најголемата можна вредност.

Решение. *Прв начин.* Без ограничување на општоста можеме да сметаме дека $a_1 < a_2 < a_3 < a_4$. Бидејќи $a_3 + a_4 \nmid s_A$ (во спротивно важи $a_3 + a_4 \mid a_1 + a_2 < a_3 + a_4$) и слично $a_2 + a_4 \nmid s_A$, заклучуваме дека $n_A \leq 4$.

Нека претпоставиме дека $n_A = 4$. Тогаш $a_1 + a_4, a_2 + a_3 \mid s_A$, па затоа важи $a_1 + a_4 \mid a_2 + a_3 \mid a_1 + a_4$, од каде што следува $a_1 + a_4 = a_2 + a_3 = \frac{s_A}{2}$. Понатаму,

$$\frac{s_A}{2} > a_1 + a_3 > \frac{a_2 + a_3}{2} = \frac{s_A}{4},$$

па мора да е $a_1 + a_3 = \frac{s_A}{3}$. Сега добиваме

$$a_3 = \frac{s_A}{3} - a_1, \quad a_4 = \frac{s_A}{2} - a_1 \quad \text{и} \quad a_2 = \frac{s_A}{6} + a_1,$$

од каде

$$\frac{s_A}{6} < a_1 + a_2 < a_1 + a_3 = \frac{s_A}{3},$$

па затоа $a_1 + a_2 = \frac{s_A}{6} + 2a_1 \in \{\frac{s_A}{4}, \frac{s_A}{5}\}$.

Ако $a_1 + a_2 = \frac{s_A}{4}$, добиваме $a_1 = \frac{s_A}{24}$ и $a_1 : a_2 : a_3 : a_4 = 1 : 5 : 7 : 11$, а ако $a_1 + a_2 = \frac{s_A}{5}$ добиваме $a_1 = \frac{s_A}{60}$ и $a_1 : a_2 : a_3 : a_4 = 1 : 11 : 19 : 29$. Според тоа, максималната вредност $n_A = 4$ се достигнува за множества од видовите $\{t, 5t, 7t, 11t\}$ и $\{t, 11t, 19t, 29t\}$, $t \in \mathbb{N}$.

Втор начин. Без ограничување на општоста можеме да земеме дека важи $a_1 < a_2 < a_3 < a_4$. Бидејќи $a_3 + a_4 \nmid s_A$ (во спротивно важи $a_3 + a_4 \mid a_1 + a_2 < a_3 + a_4$) и слично $a_2 + a_4 \nmid s_A$, заклучуваме дека $n_A \leq 4$ и можните поарови кои се делители на s_A се $a_1 + a_2, a_1 + a_3, a_1 + a_4$ и $a_2 + a_3$. Имаме

$$\begin{cases} (a_1 + a_2)p = a_3 + a_4, \\ (a_1 + a_3)q = a_2 + a_4, \\ (a_1 + a_4)r = a_2 + a_3, \\ (a_2 + a_3)s = a_1 + a_4, \end{cases}$$

каде p, q, r, s се природни роеви. Ако $r \geq 2$ или $s \geq 2$, со собирање на третата и четвртата равенка добиваме

$$(a_1 + a_4)(r-1) + (a_2 + a_3)(s-1) = 0,$$

што е противречност. Според тоа, $r = s = 1$ и системот го добива видот

$$\begin{cases} (a_1 + a_2)p = a_3 + a_4, \\ (a_1 + a_3)q = a_2 + a_4, \\ a_1 + a_4 = a_2 + a_3, \end{cases}$$

при што очигледно важи $p \geq 2$ и $q \geq 2$. Ако ги собереме втората и третата равенка добиваме $(a_1 + a_3)q = 2a_2 + a_3 - a_1$. Ако $q \geq 3$, тогаш

$$(a_1 + a_3)q \geq 3(a_1 + a_3) > 3a_3 > 2a_2 + a_3 > 2a_2 + a_3 - a_1,$$

што е противречност. Според тоа, $q = 2$. Сега од равенствата

$$a_1 + a_4 = a_2 + a_3 \text{ и } 2(a_1 + a_3) = a_2 + a_4,$$

лесно наоѓаме $a_3 = 2a_2 - 3a_1$ и $a_3 = 3a_2 - 4a_1$. Заменуваме во првата равенка и добиваме

$$(a_1 + a_2)p = 5a_2 - 7a_1.$$

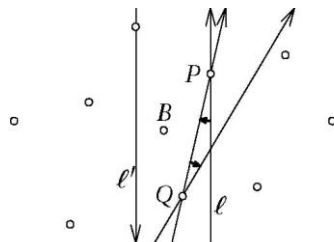
Ако $p \geq 5$, тогаш $(a_1 + a_2)p \geq 5(a_1 + a_2) > 5a_2 - 7a_1$, што е противречност. За $p = 2$ системот нема решение, а за $p = 3$ и $p = 4$ соодветно наоѓаме

$$\{t, 5t, 7t, 11t\} \text{ и } \{t, 11t, 19t, 29t\}, t \in \mathbb{N}.$$

2. Нека S е конечно множество точки во рамнината кое содржи најмалку две точки. Множеството S не содржи три колинеарни точки. Ветерница се нарекува следнава постапка. На почетокот се избира права l која содржи точно една точка $P \in S$. Правата l се ротира во насока на движењето на стрелките на часовникот околу центарот P до моментот во кој по прв пат содржи некоја друга точка Q од S . Од тој момент таа точка Q станува нов центар, а правата продолжува да се ротира околу Q во насока на движењето на стрелките на часовникот до првиот момент во кој повторно содржи некоја друга точка од множеството S . Оваа постапка бесконечно се повторува. Докажи дека може да се избере некоја точка P од S и некоја права l која ја содржи P така што во добиената ветерница секоја точка на множеството S станува центар бесконечно многу пати.

Решение. *Прв начин.* Правата l во почетната позиција ја ориентираме произволно. Тогаш l во секој момент ја дели рамнината на лева и десна полурамнина. Во текот на работата на ветерницата, при премин на центарот од точката P во точката Q , точката P преминува од l во левата полурамнина, додека Q преминува од левата полурамнина на l . На овој начин броевите n_1 и n_2 на точките соодветно лево и десно од правата l остануваат исти во текот на целиот процес (со исклучок кога l содржи две точки).

Да земеме произволна точка $A \in S$ и права l низ A таква што $|n_1 - n_2| \leq 1$ и да ја пуштиме ветерницата во погон. Нека претпоставиме дека постои точка B која ќе се најде на l само конечен број пати. Тоа значи дека почнувајќи од некој момент, B никогаш нема да биде на l , т.е. секогаш ќе се наоѓа од иста страна, да кажеме левата страна од

правата l . Кога l ќе се заврти за 180° , ќе се најде во положба на некоја права l' паралелна со l , но со спротивна ориентација. Точката B е меѓу правите l и l' , што значи дека лево од l се наоѓаат сите точки кои се десно од l , плус точката B и една точка која во тој момент лежи на l . Затоа $n_1 - n_2 \geq 2$, што е противречност. Од добиената противречност следува дека ветерницата минува низ секоја точка бесконечно многу пати.

Втор начин. Правата l ја дели рамнината на две полурамнини. Едната од нив да ја наречеме сина, а другата црвена. Да забележиме дека при промена на центарот на вртење новиот и стариот центар преминуваат од една полурамнина во друга. Според тоа, во секој момент (освен кога правата минува низ две точки) бројот на точките во синиот дел е непроменет и бројот на точките во црвениот дел е непроменет.

Нека $|S| = 2n + 1$. Ќе го користиме добро познатиот факт, дека низ секоја точка на S постои права која ја дели рамнината на две полурамнини со еднаков број точки. Да избереме точка P и права низ P , која ги разделува точките од S на два еднакви дела. Ќе докажеме дека при ротација за 180° правата минува низ секоја точка од S .

Да разгледаме произволна точка Q од S и права l која ги разделува точките од S . Точката Q е единствена точка од S , за која права паралелна со l ги разделува точките на еднакви делови. Тоа значи дека кога правата на мелницата стане паралелна со l , таа всушност е правата l и затоа мелницата минува низ Q .

Нека $|S| = 2n$. Повторно ќе го искористиме познатиот факт дека за секоја точка постои права која минува низ таа точка и за која има $n - 1$ точка во синиот дел и n точки во црвениот дел.

Да избереме една таква права за почетна состојба на мелницата. Ќе докажеме дека при завртување за 360° правата минува низ секоја точка од S .

Да разгледаме произволна точка Q од S и права l за која имаме $n - 1$ точка во синиот дел и n точки во црвениот дел од рамнината. Кога правата на мелницата стане паралелна со l со истите сина и црвена полурамнина, таа

мора да биде точно правата l и затоа мелницата минува низ точката Q . Конечно, од претходните разгледувања следува тврдењето на задачата.

3. Нека $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ е функција за која важи

$$f(x+y) \leq yf(x) + f(f(x)) \quad (1)$$

за секои реални броеви x и y . Докажи дека $f(x) = 0$ за секој $x \leq 0$.

Решение. *Прв начин.* Нека претпоставиме дека $f(a) > 0$ за некој a . Бидејќи десната страна на неравенството

$$f(y+a) \leq yf(a) + f(f(a))$$

е линеарна по y , постои b таков што $f(x) < 0$ за секој $x < b$, а исто така постои и c таков што $f(x) < b$ (и $f(f(x)) < 0$) за $x < c$. Но, за $x < \min\{a, b, c\}$ важи

$$f(a) \leq (a-x)f(x) + f(f(x)) < 0,$$

што е противречност. Според тоа, $f(x) \leq 0$ за секој $x \in \mathbb{R}$.

За $d = f(0)$ имаме $f(y) \leq dy + f(d)$, а оттука

$$f(d) \leq (d-x)f(x) + f(f(x)) \leq (d-x)f(x) + df(x) + f(d),$$

т.е. $0 \leq (2d-x)f(x)$. За $x < 2d$ ова значи $f(x) \geq 0$, односно $f(x) = 0$.

Да избереме e таков што $f(e) = 0$. Од (1), за $(x, y) = (e, 0)$ добиваме

$$0 = f(e) \leq f(f(e)) = f(0),$$

па затоа $f(0) = 0$. Сега,

$$0 = f(x-x) \leq -xf(x) + f(f(x)), \text{ т.е. } xf(x) \leq f(f(x)) \leq 0.$$

Од последното неравенство следува дека за $x < 0$ важи, $f(x) \geq 0$, што повлекува $f(x) = 0$, со што доказот е завршен.

Втор начин. Ако во (1) замениме $(x, y) = (a, f(b) - a)$, добиваме

$$f(f(b)) - f(f(a)) \leq f(a)f(b) - af(a).$$

Со собирање на аналогната релација при замена $(x, y) = (b, f(a) - b)$ добиваме:

$$af(a) + bf(b) \leq 2f(a)f(b), \text{ за секои } a, b \in \mathbb{R}.$$

Сега, од последното неравенство за $b = 2f(a)$ добиваме $af(a) \leq 0$, па затоа $f(a) \geq 0$ за $a < 0$.

Ако $f(c) > 0$ за некој c , тогаш $f(y+c) \leq yf(c) + f(f(c)) < 0$ за $y < \frac{f(f(c))}{f(c)}$,

што не е можно. Според тоа, $f(x) \leq 0$ за секој x . Сега, ако земеме предвид дека $f(x) \geq 0$ за $x < 0$, добиваме дека $f(x) = 0$ за $x < 0$. Конечно, од (1) следува дека за $x < y = 0$ важи $0 = f(x) \leq f(f(x)) = f(0) \leq 0$, т.е. $f(x) = 0$.

Трет начин. Да означиме $f(0) = a$ и $f(a) = f(f(0)) = b$. Ќе докажеме дека $a = b = 0$. Ако во (1) ставиме $x = 0$ добиваме

$$f(y) \leq ay + b, \text{ за секој } y \in \mathbb{R}. \quad (2)$$

Ако во (2) ставиме $y = f(x)$, добиваме $f(f(x)) \leq af(x) + b$, па затоа од (1) следува $f(x + y) \leq yf(x) + f(f(x)) \leq yf(x) + af(x) + b$, т.е.

$$f(x + y) \leq (y + a)f(x) + b, \text{ за секои } x, y \in \mathbb{R}. \quad (3)$$

Во (3) ставаме $y = -a$ и добиваме $f(t) \leq b$, за секој $t \in \mathbb{R}$. За $y = 0$ и $x = a$ од (3) следува $ab \geq 0$. Сега, ако во (3) ставиме $y = -x$ добиваме

$$a \leq (a - x)f(x) + b, \text{ за секој } x \in \mathbb{R}. \quad (4)$$

Од (4) за $x < a$ имаме $a \leq (a - x)b + b$ и затоа $b \geq 0$ (во спротивно добиваме противречност кога $x \rightarrow -\infty$). Повторно од (4) и од (2) за $x < a$ добиваме $a \leq (a - x)(ax + b) + b$, па затоа $a \leq 0$ (во спротивно добиваме противречност кога $x \rightarrow -\infty$).

Сега од $ab \geq 0$, $b \geq 0$ и $a \leq 0$ следува дека барем еден од броевите a и b е еднаков на 0. Нека $b = 0$. Тогаш за $x = a$ и $y = 0$ од (1) следува

$$0 = f(a) \leq f(f(a)) = f(0) = a,$$

па како $a \leq 0$ добиваме $a = 0$. Ако $a = 0$, тогаш $b = f(a) = f(0) = 0$.

Сега, бидејќи $a = b = 0$, од (2) следува $f(x) \leq 0$ за секој $x \in \mathbb{R}$, а од (3) за $y = -x$ добиваме $0 = f(0) \leq -xf(x)$, од каде што следува дека $f(x) \geq 0$ за $x \leq 0$. Конечно, $f(x) = 0$ за $x \leq 0$.

4. Нека n е природен број. Дадена е вага и n тегови со маси $2^0, 2^1, \dots, 2^{n-1}$. Сите n тегови се ставаат еден по друг на тасовите на вагата, односно во секој од n -те чекори се избира еден од теговите, кој не се наоѓа на тасовите, и се става или на левиот или на десниот тас. Притоа теговите се ставаат така што во ниту еден момент десниот тас не е потежок од левиот. Определи го бројот на начините на кои оваа постапка може да се реализира.

Решение. *Прв начин.* Нека f_n е бројот на начините на поставувањата на n тегови со опишаната постапка. Овие поставувања ќе ги наречеме *добри*. Секое вакво поставување му соодветствува на изразот $x_1 + x_2 + \dots + x_n$ во кој $\{|x_1|, |x_2|, \dots, |x_n|\} = \{2^0, 2^1, \dots, 2^{n-1}\}$ и кој задоволува $x_1 + x_2 + \dots + x_k \geq 0$, за $k = 1, 2, \dots, n$.

За распоредот на елементите и знакот на собирокот ± 1 има $2n$ можности, при што за $x_1 = -1$ нема добри поставувања. Во секој друг случај, вредноста на изразот $x_1 + x_2 + \dots + x_i$ е различна од нула за секои i , па затоа со изоста-

вување на собирокот ± 1 и делење со 2 се добива добро поставување за $n-1$ тегови, а такви има f_{n-1} . Според тоа, $f_n = (2n-1)f_{n-1}$, што заедно со почетниот услов $f_1 = 1$ дава $f_n = (2n-1)!!$.

Втор начин. Бројот на добрите поставувања на n тегови да го означиме со a_n . Нека во првиот чекор се поставува тегот 2^i . Теговите полесни од него потоа може да се постават на било кој тас (бидејќи $2^0 + \dots + 2^{i-1} < 2^i$). Чекорите во кои овие тегови може да се постават може да ги избереме на $\binom{n-1}{i}$ начини, нивниот редослед на $i!$ начини, а тасовите на 2^i начини. Од друга страна, во преостанатите потези потешките тегови може да се постават на a_{n-i-1} начини, бидејќи полесните тегови не влијаат на исправноста на нивното поставување. Според тоа,

$$a_n = \sum_{i=0}^{n-1} 2^i i! \binom{n-1}{i} a_{n-i-1}, \quad a_0 = 1. \quad (1)$$

Ако означиме $b_n = \frac{a_n}{2^n n!}$, рекурентната релација го добива обликот

$$2nb_n = \sum_{i=0}^{n-1} b_i,$$

па имаме

$$2nb_n = \sum_{i=0}^{n-1} b_i = b_{n-1} + \sum_{i=0}^{n-2} b_i = b_{n-1} + 2(n-1)b_{n-1} = (2n-1)b_{n-1},$$

т.е. $b_n = \frac{2n-1}{2n} b_{n-1}$, со почетен услов $b_0 = 1$. Според тоа, $b_n = \frac{(2n-1)!!}{(2n)!!}$, па затоа

$$a_n = 2^n n! b_n = 2^n n! \frac{(2n-1)!!}{(2n)!!} = 2 \cdot 4 \cdot \dots \cdot (2n) \frac{(2n-1)!!}{(2n)!!} = (2n)! \frac{(2n-1)!!}{(2n)!!} = (2n-1)!!.$$

Забелешка. Наоѓањето на a_n од (1) може да се направи и на следниов начин.

Од $(k+1) \cdot \binom{n}{k+1} = n \binom{n-1}{k}$ со замена во (1) добиваме

$$\begin{aligned} a_{n+1} &= \sum_{i=0}^n 2^i i! \binom{n}{i} a_{n-i} = a_n + \sum_{i=1}^n 2^i i! \binom{n}{i} a_{n-i} \\ &= a_n + \sum_{k=0}^{n-1} 2^{k+1} (k+1)! \binom{n}{k+1} a_{n-k-1} \\ &= a_n + 2n \sum_{k=0}^{n-1} 2^k k! \binom{n-1}{k} a_{n-k-1} \\ &= a_n + 2na_n = (2n+1)a_n. \end{aligned}$$

Сега, ако се земе предвид почетниот услов $a_0 = 1$ добиваме

$$a_n = (2n-1)a_{n-1} = (2n-1)(2n-3)a_{n-2} = \dots = (2n-1)!!.$$

Трет начин. Нека f_n е бројот на начините на поставувањата на n тегови со опишаната постапка. Овие поставувања ќе ги наречеме *добри*.

Да разгледаме добро поставување на теговите $2^0, 2^1, \dots, 2^{n-1}$. Да ја разгледаме истата низа на чекори без чекорот во кој ја поставуваме тежината 1. Бидејќи

$$2^k = 2^{k-1} + 2^{k-2} + \dots + 2^1 + 2 > 2^{k-1} + 2^{k-2} + \dots + 2^1 + 1$$

оваа низа од чекори е добра за теговите $2^1, 2^2, \dots, 2^{n-1}$. Бидејќи бројот на добрите низи за $2^1, 2^2, \dots, 2^{n-1}$ е еднаков на бројот на добрите низи за $2^0, 2^1, \dots, 2^{n-2}$, тој број е еднаков на f_{n-1} .

Сега да ги разгледаме можните поставувања на тегот 1. Ако тој е поставен во првиот чекор, тој треба да се постави на левиот тас. Ако е поставен во некој од следните чекори, тој може да се постави на кој било тас (разликата меѓу било кои два тега е најмалку 2). Според тоа,

$$f(n) = (2n - 1)f_{n-1},$$

и бидејќи $f(1) = 1$ имаме

$$f_n = (2n - 1)f_{n-1} = (2n - 1)(2n - 3)f_{n-2} = \dots = (2n - 1)!!.$$

5. Функцијата $f : \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{N}$ е таква што за секои цели броеви m и n разликата $f(m) - f(n)$ е делива со $f(m - n)$. Докажи дека за секои цели броеви m и n такви што $f(m) \leq f(n)$, бројот $f(n)$ е делив со бројот $f(m)$.

Решение. *Прв начин.* Нека $x, y \in \mathbb{Z}$ се такви што $f(x) < f(y)$. Од

$$f(x - y) \mid f(y) - f(x) > 0$$

следува дека $f(x - y) < f(y)$. Од друга страна, $f(y)$ е делител на

$$\mid f(x) - f(x - y) \mid < f(y),$$

па мора да важи $f(x) = f(x - y)$. Оттука добиваме

$$f(x) = f(x - y) \mid f(y) - f(x),$$

па затоа $f(x) \mid f(y)$.

Втор начин. Нека вредностите на функцијата се $a_1 < a_2 < \dots$ и нека $a_1 \mid \dots \mid a_k$, $f(x) = a_k$, $f(y) = a_{k+1}$. Со замена на $(m, n) = (x, y)$ во условот на задачата добиваме $f(x - y) \mid f(y) - f(x) > 0$, па затоа

$$a_{k+1} = f(y) > f(x - y) = a_j$$

за некој $j \leq k$. Со замена $(m, n) = (x, x - y)$ во условот на задачата добиваме

$$a_{k+1} = f(y) \mid f(x) - f(x - y) = a_k - a_j,$$

па како $0 \leq a_k - a_j < a_{k+1}$, следува $a_k = a_j$. Според тоа,

$$a_k = f(x) = f(x - y) \mid f(x) - f(y) = a_k - a_{k+1},$$

што значи $a_k \mid a_{k+1}$, од што следува тврдењето на задачата.

Трет начин. Со замена на $(m, n) = ((m+1)n, mn)$ во условот на задачата добиваме дека $f(n) \mid f((m+1)n) - f(mn)$, па како $f(n) \mid f(1 \cdot n)$ со индукција следува $f(n) \mid f(mn)$ за $m, n \in \mathbb{Z}$. За $a, b \in \mathbb{Z}$, ако $c = \text{NZD}(a, b)$, тогаш за некои $x, y \in \mathbb{Z}$ важи $c = ax + by$. Без ограничување на општоста, нека $f(by) \leq f(ax)$. Тогаш $c \mid by$, па затоа $0 \leq f(by) - f(c) < f(ax)$. Меѓутоа, со замена $(m, n) = (c, by)$ во условот на задачата добиваме $f(ax) \mid f(c) - f(by)$, па затоа $f(by) = f(c)$, од што следува $f(by) = f(c) \mid f(b) \mid f(by)$ (бидејќи $c \mid b \mid by$), па затоа $f(b) = f(c)$ и $f(b) = f(c) \mid f(a)$ (бидејќи $c \mid a$).

Четврт начин. Ќе ги опишеме сите функции со саканото својство. Како и во третиот начин на решавање заклучуваме дека $f(n) \mid f(mn)$ за $m, n \in \mathbb{Z}$. Според тоа, $f(n) \mid f(-n) \mid f(n)$, па затоа $f(n) = f(-n)$. Понатаму, функцијата f е ограничена, бидејќи $f(n) \mid f(0)$ за секој $n \in \mathbb{Z}$. Нека $b_1 = \max_{x \in \mathbb{N}} f(x)$ и $a_1 = \min\{x \in \mathbb{N} \mid f(x) = b_1\}$. За $m \in \mathbb{N}$ важи $f(a_1) \mid f(ma_1) \leq f(a_1)$, што значи $f(ma_1) = b_1$, а исто така $f(a_1) \mid |f(x+a_1) - f(x)| < b_1$, па затоа f е периодична на \mathbb{N} со периода a_1 .

Понатаму, нека $b_2 = \max_{a_1 \nmid x} f(x)$ и $a_2 = \min\{x \in \mathbb{N} \mid f(x) = b_2\}$. За $m \in \mathbb{N}$ важи $b_2 \mid f(ma_2)$ и уште повеќе $f(ma_2) = b_2$ ако $a_1 \nmid ma_2$. Ако $a_2 \nmid a_1$, тогаш $a_1 < ra_2 - q$ за некои $q, r \in \mathbb{N}$, $q < a_2$, па затоа $b_2 \leq f(ra_2) = f(q)$, што противречи на изборот на a_2 . Според тоа, $a_2 \mid a_1$ и оттука $b_2 \mid b_1$. Како и погоре заклучуваме дека f е периодична на $\mathbb{N} \setminus a_2\mathbb{N}$ со период a_2 .

Продолжувајќи ја постапката заклучуваме дека за некои две строго опаѓачки низи природни броеви $\{a_i\}_{i=1}^k$ и $\{b_i\}_{i=1}^k$, такви што $a_k \mid a_{k-1} \mid \dots \mid a_2 \mid a_1$ и $b_k \mid b_{k-1} \mid \dots \mid b_2 \mid b_1$ важи

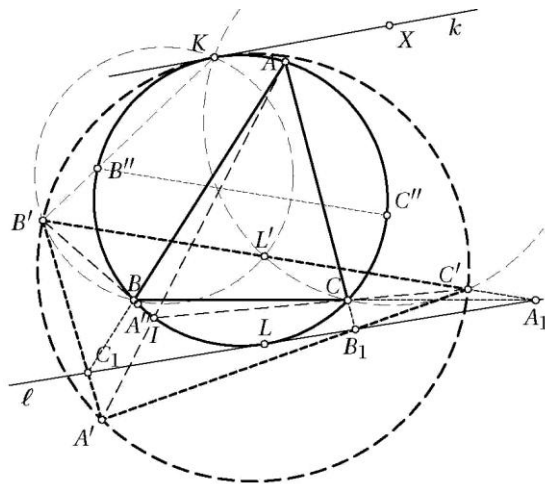
$$f(x) = b_{i(x)} \text{ каде } i(x) \text{ е најмалиот } i \text{ за кој важи } a_i \mid x,$$

за $x \neq 0$ и $a_1 \mid f(0)$.

6. Нека ABC е остроаголен триаголник и Γ е неговата опишана кружница. Нека l е произволна тангента на Γ , а правите l_a, l_b, l_c се симетрични со l во однос на правите BC, CA, AB , соодветно. Докажи дека опишаната кружница околу триаголникот определен со правите l_a, l_b, l_c ја допира кружницата Γ .

Решение. *Прв начин.* Нека $A' = l_b \cap l_c$, $B' = l_a \cap l_c$ и $C' = l_a \cap l_b$ и нека l ја допира Γ во L и ги сече BC, CA, AB во A_1, B_1, C_1 (ако е на пример $l \parallel BC$, ќе сметаме дека A е бесконечна точка). Без ограничување на општоста можеме да претпоставиме дека L е на лакот BC кој не ја содржи точката A , тогаш B_1 и C_1 се на отсечките AC и AB .

Бидејќи AB и AC се надворешни симетрали соодветно на аглиите $\angle A'C_1B_1$ и $\angle A'B_1C_1$, заклучуваме дека A е центар на припишаната кружница на $\triangle A'B_1C_1$ наспроти A' , па затоа AA' е симетрала на $\angle B'A'C'$. Слично, $B'B$ и $C'C$ се симетрали на $\angle A'B'C'$ и $\angle A'C'B'$, па затоа AA', BB' и CC' се сечат во центарот I на впишаната кружница во $\triangle A'B'C'$. Притоа

$$\angle BIC = \angle B'IC' = 90^\circ + \frac{1}{2}\angle B'A'C' \text{ и } \angle CAB = \angle B_1AC_1 = 90^\circ - \frac{1}{2}\angle B_1A'C_1.$$

Значи, $\angle BIC + \angle CAB = 180^\circ$, т.е. I припаѓа на Γ .

Точката L' симетрична на L во однос на BC лежи на правата $B'C'$. Нека кружниците $B'BL'$ и $C'CL'$ се сечат во точката $K \neq L'$. Бидејќи

$$\angle BKC = \angle BKL' + \angle L'KC = \angle BB'L' + \angle L'C'C = 180^\circ - \angle CIB,$$

заклучуваме дека точката K е на Γ . Понатаму,

$$\begin{aligned} \angle B'KC' &= \angle B'KL' + \angle L'KC' = \angle IBL' + \angle L'CI = 360^\circ - \angle BL'C - \angle CIB \\ &= 360^\circ - 2\angle C'IB' = 180^\circ - \angle C'A'B', \end{aligned}$$

што значи дека K припаѓа на $\Gamma' \equiv (A'B'C')$.

Да ги разгледаме тангентата k на Γ во точката K и точка X на k од иста страна на правата KC на која е A . Имаме

$$\begin{aligned} \angle XKC' &= \angle XKC - \angle C'KC = \angle KBC - \angle C'L'C = \angle KBL' + \angle L'BC - \angle A_1L'C \\ &= \angle KB'C' + \angle CBL - \angle CLA_1 = \angle KB'C', \end{aligned}$$

што значи дека k ја допира кружницата L' , од каде што следува тврдењето на задачата.

Втор начин. Точките A', B', C', L, L', I ги определуваме како погоре и на ист

начин добиваме $AA' \cap BB' \cap CC' = I$. Нека A'', B'', C'' се точки на Γ такви што $LA = AA'', LB = BB'', LC = CC''$. Тогаш (во ориентирани агли)

$$\sphericalangle(l, B''C'') = 2\sphericalangle(l, BC) = \sphericalangle(l, l_a),$$

па затоа $B''C'' \parallel l_a$. Аналогно се докажува дека $C''A'' \parallel l_b$ и $A''B'' \parallel l_c$.

Бидејќи $\sphericalangle L'BC = \sphericalangle CBL = \sphericalangle C''BC$, точката L' припаѓа на BC'' и аналогно $L' \in CB''$. Ја разгледуваме точката $K \neq B''$ во која правата $B'B''$ ја сеча Γ . Од теоремата на Паскал применета на шестаголникот $KB''CIBC''$ следува дека точките $KB'' \cap IB = B', B''C \cap BC'' = L'$ и $CI \cap C''K$ се колинеарни, од што следува дека $CI \cap C''K = C'$, т.е. $K \in C'C''$. Аналогно $K \in A'A''$, па K е центар на хомотетија која го пресликува $\triangle A'B'C'$ во $\triangle A''B''C''$ и оттука следува тврдењето на задачата.